

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1886.

7. szám.

Február 18.

Jézus társasága az országgyűlésen.

Valamint Irányi Dánielnek a korlátlan vallás-szabadság és a polgári házasság, Ugron Gábornak a katolikus autonomia azon nem tudom: kedvencz vagy rögeszméjök, melyet évről-évre a vallás és közoktatásügyi költség tárgyalásakor az országgyűlésnek már szinte untató egyformasággal előadnak, úgy Thaly Kálmán a szélsőbali képviselő, a Rákóczykor történetirója, a meglehetősen türelmetlen református, mint mumusokat a jezsuitákat szokta előhozni, s ezen munkás honfiainknak még azt sem akarja megengedni, hogy hazájok levegőjét szívhassák. S hogy igazságosak legyünk, ezen hazafiás (!) szeretetteljes (!) óhajításban rendesen Orbán Balázs osztozik vele, valamint e dicsőségben osztozott Thalyval a mult napokban is.

Orbán Balázs legalább azzal akarja a jezsuitákat Magyarországból száműzetni, hogy a magyar törvény nem engedi meg nekik a magyar földön való letelepedést — mellékesen megjegyezzük, hogy nincsen igaza —; de Thaly Kálmán nem is tartja érdemesnek a jezsuiták ellen philippikáját indokolni; elég, hogy nem szereti, vagy épen gyűlöli őket, s elégnék tartja, hogy élesebb protestans nézeteknek ad kifejezést.

Mert hiszen ismeretes a jezsuiták elleni gyűlölet genezise. A hitelenség mindenütt gyűlölte és üldözte Jézus társaságát, mert a katholicizmusnak szilárd véd-bástyája, a protestantismus pedig, másutt úgy mint hazánkban, ha elég hatalma volt hozzá, nemcsak rágal-mazta, hamis váddal illette, hanem száműzetést is provocált ellenök. Miért? Azért, mert Jézus társaságának egyik főfeladata a vallási tévelyek és így a protestantismus elleni küzdés is; amely téren főleg hazánkban fényes sikereket aratott.

Hogy emiatt a protestansok, mint másutt, úgy nálunk is duzzognak ellenök, azt ugyan természetesen találjuk; de az ellenszenvennek nem volna szabad annyira menni, hogy igazságtalanságra ragadtassák magukat.

Thalynak, mint történetirónak, lehetetlen nem tudnia, hogy Jézus társasága hazánkban mily kitünő érdemeket szerzett az oktatás és nevelés, valamint az irodalom terén. Alig van a tudományoknak oly ága, melyet fényes sikerrel ne műveltek volna. Hiszen maga Pázmány Péter, kinél fényesebb elmét Magyarország máig nem igen képes felmutatni, — jezsuita volt; a Jézus társaságában rakta le alapját jövő nagyságának. Iskoláik mintái valának a jó oktatás- és nevelésnek.

És mintái máig is. Magyarországon jelenleg egyetlen egy gymnasiumuk van, melyet a kalocsai érsek megbízásából gondoznak, és ezen egy gymnasiumról is általánosan el van ismerve, hogy az hazánk legjobb tanintézetei közé tartozik.

Thaly, noha azon botor váddal állott elő, hogy a jezsuiták tanítása rontja az ifjúságot, maga sem mert ellenmondani, midőn a vallás- és közoktatási miniszter ur, az országgyűlés többségének élénk helyeslése mellett, kijelenté, hogy a Jézus társaságának gymnasiuma az ország legjobb tanintézetei közé tartozik, és maguk a protestansok kérik oda gyermekeiket fölvetetni. De azt is tudjuk, hogy Jézus társaságának tagjai, valamint napjainkban is világszerte mint írók tekintélyes számot tesznek, úgy hazánkban is a magyar irodalom buzgó művelői.

S hozzátehetjük, hogy Thaly türelmetlen kifakadásai a jezsuiták ellen nemcsak a köztiszteletű rendre nézve sérelmesek, de sértik azok az egész katholicis-

must. Jézus társasága, valamint minden más szerzetesrend, a kath. egyháznak, ha nem is nélkülözhetlen, mindenesetre kiegészítő része, mely a római pápa, mint az egyház fejének legfőbb oltalma és gondviselése alatt áll. Aki a kath. egyháznak bármely szerzetesrendét igazságtalan vádakkal sérti, sérti magát a katolicizmust.

A jezsuiták üldözése hazánkban a kulturharcznak volna kezdete. A közoktatási miniszter ur igen helyesen jegyzé meg, hogy neki kulturharc nem kell, ilyenre Magyarországnak szüksége nincsen; adja is Isten, hogy soha se legyen.

Ott van a hatalmas Németország; mennyire szenved a kulturharc alatt! Hát még mivé lenne Magyarország, ahol ugyis annyi ellentétes érdek széthuzza az ország lakóit, ha az ország többségét tevő katolikusok ellenállásra provokálnának!

Azonban, hála Istennek, magában az országgyűlésben is a nagy többség, bár a katolikus érdekek védelmében nem fejt ki oly erélyt, mint óhajtanók, a kulturharcos törekvéseket, melyek nagyon gyéren nyilvánulnak, határozottan kárhóztatja. Thaly Kálmán a jezsuiták ellen intézett támadásával is megszegyenült: annál kevésbé sikerülend neki Magyarországon kulturharcot provokálni.

Sántha Mihályhoz. *)

Hadd csókolom meg azt az ajkat,
Melyről az üdv szeráfzenéje kél!
Hadd hallgatom meg azt a szívet,
Miért doboghat az, miről beszél?

.....
Egy gyermek jött el szép szavadra,
Oh nyujtsd feléje áldó jó kezéd.
Emeld magadhoz, hadd beszéljen,
Hisz' tudja Isten mért, de úgy szeret.

* * *
Alig vettem fel még a lantot,
Alig hallattam róla néha dalt.
Már is miként a sirnak éje
Csendes, hurján az érzelem kihalt,
Mért zengjek itt, ha nincs ki hallja,
Hő ajkamról a dalt, a szent imát?
Mért zengjek itt, ahol jutalmul
Csak gunymosolyt fizet a bűn s világ?

Ha dallanék tán kéjt, szerelmet,
Ha egy embert imádna hő dalom
S nem zengne benn' az ég szerelme
Nem szólna benne szentelt fájdalom:
Úgy éneke találna szívre,
Úgy szállna tán felém is még babér.
Megértenék, mi szól ez ajkon
S ez lenne tán a legszebb földi bér.

*) Válasz S. M. »Az ifju nemzedékke« című költeményére. Lásd e lapok első számát.

Oh nem dalol a kis madárka,
Ha vad vihar zavarja szép dalát.
Hol csak kéj ad ígét az ajkra,
Hogy zengjen ott a szív forró imát?... —
Pihenj, pihenj hát néma lantom!
Ne mondd el ajk, szivem miért dobog:
Ha majd örül, ne tudja senki,
Ne tudja, ha fájdalmában zokog.

* * *
Hallottam én is drága hangod,
Sion tövénél ültem hallgatag.
Figyelve néztem fel a hegyre,
Hol zenghet ott az ihletett ajak?
S megláttalak ifjak barátja,
Dalodtól viszhangzott a szent berek,
Mi biztatón szólt én felém is:
»Ifjú barátim énekeljetekek!«

Ha dalra nyílik olykor ajkam
A szentély boldogító zsámolyán,
Eszembe jutsz te drága mester
S érted is zeng majdan hő imám.
Meglesz, tudom, dalom jutalma,
Bár földi szívre aztán nem talál.
Hisz' szent eszme, szent a fegyver
Hisz' jelszavam ez »Élet vagy halál«.

Révész István.

Nincs Isten.

— Beszély. —
(Folytatás.)

VI.

Néhány hónap mulva, az imént megtörténtek után, egy meleg nyári napon reggel két idegen uri ember érkezett a városba. Legelőször is a városháza-hoz hajtottak s a polgármester és elüljárók után tudakozódtak. Jövetelöknek fontos oka lehetett, mert kevés-megérkezésök után az egész város tanácsa összeült. A dolog mindenesetre feltűnt; a kíváncsiak tudakozó-dni kezdettek, de az itt-ott elejtett szavakból nem lehetett többet kivenni, mint annyit, hogy idegen vállalko-zók érkeztek valamely nagyszabású üzleti ügyben. Az utóbb történetek igazolni látszottak e feltevést; mert úgy dél felé az elüljárók közül néhányan a két idegen-nél kocsira ültek, kihajtottak a város szélére, ott nagy figyelemmel bejártak egy üres telket, azt keresztben, hosszában felmérték. Azután tovább kimentek a város mellett elterülő óriási len- és kender-földekre: ott is nagy pontossággal megvizsgálták mindent, a talajt, a ter-ményt, az egész vidéket. Szorgosan tudakozódtak az égalji, helyi viszonyokról, a közlekedési módról s mind a látottak-, mind a hallottakkal igen megelégedve látszá-nak lenni. A hivatalos szemlének csak az ebéd vetett véget, — annak végeztével folytatták a munkát. Dél-után már a városi mérnök is velök járt a mérnöki lánczczal, póznákkal ellátva. A városbeli elüljárók arczán látni lehetett, hogy valami nagyon ajánlatos és jövedelmező üzletről van szó; valamennyi kezeit dörzsölte örömeiben és sugdosott egymás füleibe. Másnap a két idegenhez egy harmadik is érkezett, — egy alacsony, zömök uri ember, aki úgy látszik, a vállalat feje volt.

A tanácskozások újból megkezdődtek s most már széliten kezdtek beszélni a városban, hogy az illetők semmi egyébért nem jöttek, mint hogy a város végében levő nagy üres telket örök áron megvásárolják s a város összes földjeit addig nem hallott magas áron bérbevegyék.

Délután az utóbb érkezett idegen egyén Hatosi Gáspár házához hajtott. Márton, Hans mester és a legények a ház tulsó részében a szövöszéknél ültek és dolgoztak. Nem vették észre az idegennek megérkezését. Az, amint leszállott a kocsiból, egyenesen Hatosi Gáspár után tudakozódott. Juliska ott állott a pitvar-ajtóban: ő fogadta, s vezette be a szobába. Hatosi Gáspár meglepetten sietett az érkező elé.

— Hatosi Gáspár urhoz van szerencsém? kérdé a jött, idegen nyelven.

— Az vagyok. Miben lehetek szolgálatára?

— Ön a mestere az itteni takács-czéheknek.

— Voltam, — de jelenleg már nem vagyok.

— Nem tesz semmit. Én igen fontos ügyben jöttem.

— Kérem, üljön le! nógatá vendégét Hatosi, székkel tolván elő.

— Az ügy közelről érdeklí önt is, — folytató az idegen, helyet foglalva. De mielőtt a dologhoz kezdenék, bemutatom magamat. Nevem Werner Gotthárd, gyáros és nagykereskedő vagyok N-ből. Ezt a várost úgy hiszem ismeri, mert a mint hallottam, ön külföldön is járt.

— Igen, jól ismerem azt a várost. Magam is voltam ott fiatal koromban.

— Tehát azt is tudja, hogy az ottani czégek elsőrangúak és ismeretesek az egész kontinensen. Magamnak ugyanott nagy kereskedésem és gyáram van. Üzleti összeköttetésem nagyon kiterjedtek; több nagy városban vannak raktáraim. Gyártmányaink az egész mivel világrész piacain megfordulnak.

— Az szép. Ilyesmi nálunk nem lehetséges. Ami fogyasztó népünk nagyon egyszerű, mert az igények is egyszerűek.

— De mégis, körülbelül mennyit tesz évenként a feldolgozott anyag? kérdé az idegen, kapva a hallotakon.

— Az különféle, válaszolt Hatosi egészen gyanutlanul. A munkát arányban osztjuk föl ipartestületünkben. A szegény pórt ép úgy képesek vagyunk kielégíteni, mint a gazdag főurat. Arányos árért és szerény haszonnal dolgozunk, de a haszon mindig elégséges arra, hogy valamennyien tisztességesen megéljünk családainkkal együtt. És e haszon az egyszerűbb munka után mindig nagyobb és biztosabb, mint a vásárra vitt portéka után. Igaz, hogy újabb idők óta nagy lendületet nyert üzletünk. Sok részben köszönhetem ezt egyik külföldi segédemnek, aki maga is mester volt s kiválóan ügyes ember. Finom, díszes és költséges kiállítású munkákra csak azóta kapunk megrendeléseket, mióta e segédem működik nálam.

— Ah! szólt az idegen, nagy érdeklődéssel, és hogy hívják ezt a segédjét?

— Neve Müller Hans; N-ből való.

Az idegen elővette tárczáját és bevezette a nevet.

— Mennyire vehetni az átlag tiszta jövedelmet? kérdé azután.

— Az is különböző. Amely évben az állam megrendeléseit a hadsereg számára megkapjuk, a jövedelem igen nagy. Az ilyen vállalatot azonban csak megosztva fogadhatjuk el, mert nem vagyunk elegenden.

— Vannak összeköttetések jónevű kereskedőházakkal?

— Vannak, de eddigelé csak néhány kereskedőczég dolgoztat nálunk. Gyártmányaink sokkal jobban fogynak az őszi és tavaszi vásárokon.

— Hogyan eszközlik azt?

— Egyszerű megbízás útján. A kész portékát viszzük a vásárra. Kiki ide adja a maga fölöslegét és egy-két megbízható ember a vásárra viszi. A végén beszámol.

— És jó az ilyen üzlet?

— Annyit mondhatok, szólt Hatosi némi önérettel, hogy a mi portékáink még mindig elkeltek. Hála Istennek! jó nevünk van. Gyártmányainkat mindenütt veszik, és jól fizetik.

— Dieső! szólt az idegen. És talán még többet is elárúsíthatnának?

— Mindenesetre, ha utazó ügynököket tartanánk.

— És? . . .

— Azt nem tesszük.

— Ugyan miért?

— Ártanánk azzal jó neviünknek. Könnyen megtörténhetik, hogy nevünk alatt rossz, silány portékát vinnének piacra. Az rövid idő alatt tönkre tenne.

— Hm! az bizony igaz. Hány szövöszék működik itt rendszeren?

— Összesen vagy nyolczvan.

— A nyers anyagot honnét kapják?

— Az egész vidék csupa len- és kenderföldről áll. A munkás nép maga hozza azt helybe, és részben kész portékáért, részben pénzért becsereéli. Csak egy baj van!

— Ah! És mi lenne az? kérdé az idegen.

— Nincsenek fonó-gépeink. A kézi fonás jó, de lassú munka. Egyébiránt a köznépek az az egyik fő foglalkozása, kiváltképen téli időben.

— Az ilyen dolgot már most mindenütt gépek vezetnek. Mondja csak Hatosi uram, annyi évi tapasztalat után alaposan szólhat, vajjon a vidékbeli talaj képes volna-e nagy mennyiségben előállítani a nyers anyagot?

— Mindenesetre. Sehol jobb minőségűt nem lehet termelni. Ez a föld egyenesen arra lett teremtve. De legyen elvégre szabad tudnom, miért kívánja tudni mindezeket?

— Kimondom őszintén. Egy nagy vállalatba fogtam, amely önöket s az önök jó hírnevét nagyban emelni fogja. Én az önök üzletét rövid idő alatt európai hirre fogom emelni.

— Hogyan gondolja azt eszközölhetni? kérdé szorongva Hatosi Gáspár, nem bírván ellene állani egy homályos, szomorú sejtelemnek.

— Az az én ügyem — szólt az idegen felállva. Legyen teljesen nyugodt Hatosi ur. Majd annak idején

igénybe fogom venni szakismereteit. Felvilágosításai teljesen megnyugtattak. Most ajánlom magamat.

Az idegen vette kalapját és eltávozott.

Amikor a hintó elhajtattott, s Hatosi a kaputól visszatért a házba, szemben állott vele Hans mester.

— Mit akart itt ez az ember? kérdé komoran Hatositól.

— Nem tudom — felelt amaz esodálkozva. Üzletünk után kérdezősködött.

— Kicsoda?

— Werner Gotthárdnak hívják. Külföldi kereskedő N-ből.

— És még?

— És gyáros, — ha jól értettem.

Hans mester szemei kimeredtek e szóra. Reszkető hangon mondá.

— Hatosi mester! Vigyázzon magára.

— Miért? kérdé Hatosi megütözve.

— Vigyázzon, mondom! Az eget és földet hozza mozgásba, hogy az az ember ide ne telepedjék közénk.

— Mit beszél?

— Mondom még egyszer: szólt Hans mester izgatottan — fusson a városházára, akadályozzon meg minden vásárt, alkut, hogy ez az ember ide ne jöhessen. Tegyen meg mindent, ami hatalmában áll.

— De miért? Nem árthat nekem egy idegen.

— Az égre kérem! Hallgasson rám. Siessen, ha még nem késő.

— Nem értem, Hans mester.

— Nem ért? Jó, megmondom röviden, világosan. Az az ember meg fogja önt ölni, koldussá fogja tenni önt, családját.

Hatosi Gáspár megrettent. Nem tudta, mit cselekedjék. Tehát nem esalta volna meg szomorú sejtelve. A nyílt, derült égből hulljon le fejére a villám? Elkeményedett és gondolkodott sokáig. Nem tudta magát elhatározni. Nyugtalan volt. Nem szólt senkinek semmit. Csak késő délután indult a városházára. Ott épen akkor irták alá a szerződést, mely szerint Werner Gotthárd örök áron megveszi a város melletti nagy üres telket, hogy ott egy nagyszerű fő- és szövőgyárat építsen, és egyszersmind a város tulajdonát képező összes földeket tízévre kibérel. Természetesen roppant áron. Az egész város és tanácsa fel vala villanyozva, midőn e váratlan jó vásárt megtette. Egy nagyszerű, talán világhírű gyár felállítása fényes üzlet, nagy jövedelem, dicső jövő! Ez lebegett a város tanácsának szemei előtt.

Vajjon tudták-e azt, hogy mikor az eladási bérleti szerződést aláírták, ugyanakkor húsz, harmincz becsületes, iparos család haláliteletét irták alá?

Hatosi már későn érkezett. De ha korán érkezett volna is, nem tehetett volna már semmit. A magán ember jólétének meg kell semmisülnie a közjólét előtt.

(Folytatása köv.)

TÁRCSA.

Koronázási ereklye.

Mult számunkban hoztuk a hírt, hogy a bosnyák főjucizai zárdában egy értékes misemondó-casula őriztetett, melynek

középső részébe a Corvinok családi címere, Magyarország címereivel van himezve. Ezen nagy műbecsel és történeti jelentőséggel bíró casulát, melyet valószínűleg Corvin Mátyás magyar király ajándékozott volt Tomasevics Katalin bosnyák királynőnek, legközelebb Ó császári és Apostoli király Felsege megvenni s legkegyelmesebben Magyarországnak ajándékozni méltóztatott, oly rendeltetéssel, hogy az örök időkre, mindenkor a magyar királyok koronázásánál használtassék s a budai királyi várkapornában őriztessék.

E becses ereklyéről dr. Szendrei Jánostól nagyobb közlemény jelent meg, melynek átvezesszük jelentékenyebb adatait.

E királyi ajándék Mátyás dicső királynak egyik emlékét menti meg idegen földről s oda helyezi az ország ékességei közé, a koronázási jelvények mellé, hogy a magyar királyok koronázásánál örök időkre emlékeztessen a nagy Mátyás királyra, kinek neve a magyar szent korona fényével annyira összefügg, — s arra a másik névre, a melynek viselője, mint igazán legelső magyar ember, ez ősi ékességet újra visszaadta a nemzetnek.

A főjucizai casulát volt már egyszer alkalmunk fővárosunkban láthatni, midőn az a magyarországi árvizkárosultak javára, a gróf Károlyi Alajos palotájában 1876-ik év május havában rendezett műipari és történelmi emlékkiállításán szerepelt.

Nagynevű műtörténészünk: Ipolyi Arnold püspök a casuláról akkor írott tanulmányában mondotta: »Nem képzelhetünk ennél minden tekintetben megfelelőbb magyar koronázási díszcasulát, s nincs az a megadható ár, melyen azt a koronázási klenodiumok közé ne kellene megszerezni.« S ime a királyi kegy, tíz hosszú éven át nem feledte el a hazafias óhajt, s midőn a legelső alkalom kínálkozott arra, teljesebbre vitte azt.

Maga a casula, nehéz aranybrokát szöveten, a Mátyás korának legszebb renaissance-izlésű mintázatai egyikét állítja elő. Az aranyszövés, sötét zöld rajzvonalakkal képezett mintázatban, egy nagy renaissance-vázát állít elő, két, griff alakulag stílisált sassal oldalán, gyönyörű virág- s gyümölcsfüzérékkel, ghirlandokkal; míg a casula középpontján, fent a háton, a magyar birodalom nagy koronás címere áll elénk vörös, fehér zöld stb. színben szöve, Magyarország s tartományai címerét, a négyezett paizsban mutatva, melynek középső szív-pajzsán a Hunyady-láz hollója látható, mely itt, rendes fekete színe helyett, sötét zölddel s arannyal van szöve. A címer körül még egy nagyszerű koszorú van képezve ezüst kötésekkel. Míg a casula másik oldalán, a hasonló renaissance-éktímenyek közt, oly cherub- vagy angyal fők láthatók, mint rendszeren a XVI. századi címerpajzsokon, alul vagy felül vértartó consolok, polczok stb. minőségében alakíttatni szoktak. Tény, hogy e műben Mátyás király udvara e nemű renaissance-műizlése s pompájának teljes képe előttünk áll. Annyira jelzi azt a szövet s oly hatással van ránk, hogy a műértő, látásának hatása alatt, Mátyás e nemű udvari öltőnyei s készletei egész körét képes magának elképzelni, kiegészíteni és rekonstruálni, amire eddig alig voltunk képesek; mert ehhez hasonló jellemző tárgyat, különösen hazánk címerének is jellegével bélyegzettet, talán a néhány, máris disztelen s ócska kinézésű corvina-codexek címerű bársony kötésén kívül eddig még nem láttunk. Kétségtelen, hogy a szövet a legfényesebb renaissance-kori művészettel s mintázattal, amint az akkor csak Flórenczben divatott, készítettet Mátyás király rendeletére. Valószínű azért, hogy udvara kitűnő művészei, festészei által készíttette rá a magyar birodalomnak nagy címerével díszített, beleszótt mintát. Tehát egyenesen csak számára készíthetett a

pazar költséget igénylő szövet. Flórenczben, vagy lehet Budán is, talán hasonlón, olasz udvari szövői vagy himzői által vitetett ki.

Ipolyi ezt ép oly kérdésesnek tartja, valamint azt is, vajjon eredetileg miseruhának és nem inkább királyi diszpalástnak készült-e? Ily tulnyomólag s határozottan heraldikai czimeres díszítményű öltöny, eredetileg csak a király, az udvari méltóságok, a heroldok stb. számára udvari ünnepi fényes köntösül szolgálhatott. De másrészt valószínű, sőt kétségtelen, hogy ily fejedelmi ruhák szövetei alkalmilag a fejedelmek által az egyházaknak ajándékoztattak, s ezen diszpalástok szöveteiből készültek a diszcasulák. Erre sz. István, sz. László ismeretes casulái világos példát szolgáltatnak. Többet lehetne erre még felhozni végrendeleti okmányokból is, s a győri egyházi kincsek között levő s Mátyás királynak részben később átalakított czimerével ellátott hasonló misemondó-ruha szintén ilyen esetre mutat. De így szól még éppen I. Mátyás királyról a Heltai uram verses krónikája is, a mint a király Szegeden országgyűlést tart.

Im a gyűlés pünköst napján vala,
Szent Demeter templomában benn vala,
Ájtatos nagy misét meghallgata,
Nagy uraknak sokasága udvart álla,
Mise után uraknak király mondá:
Szent Demeternek vagyon lítvan ruha,
Emlékezetre neki offerálok,
Az érdemes szentnek jobb köntöst adok.
Mindjárt szép felső ruháját levoná
Ájtatosságból azt oda adá,
Hogy misemondó ruha szép belőle,
Mely hatvanezer forintot megérne.

És csakugyan Szegeden, a szent-ferencziek régi egyháza bir Mátyás királynak tulajdonított régi szövötű és himzésű casulákkal. Ámbár ezek egész alakja, a mint szentek ábráival dusan vannak himezve, mutatja, hogy aligha voltak a király palástja, hanem egyenesen egyházi czélra készültek. Míg ellenben a mostani királyi ajándék, a fojniczai casula, Magyarország nagy czimerével, inkább lehetett királyi palást, de leginkább lehetett nézetünk szerint akár herold, akár hadi zászló, a melyet azután valamely nevezetesebb szereplése után ajánlott föl a király az őltár szolgálatának. Annyival inkább megállhat ez a föltevésünk, mert Görcsei Ambrus históriás éneke is az Felsőes Mátyás királyról (1577-ben), szól hasonló czimeres szövötű zászlókról, s mert széles babér koszoruba foglalt czimer, mint az casulánkon is látható, gyakori jelenség a renaissance-kori hadi zászlókon.

Ilyen szövötű zászló, vagy akár palást is lehetett tehát a szegedi templomnak ajándékozott; honnan lehet, hogy éppen az ottani szerzetesek útján jutott idővel a fojniczai szent Ferenczrendiek zárdájába.

Akárhogy legyen is azonban, kétségtelen, hogy ez a bosnyák fojniczai kolostorba került tárgy, Mátyás király által ritka műzsléssel s fénynyel készítettett. Lehet, hogy ezután alakítottatott át casulává, mire fent s alant a belső oldal s nyak körüli kinyírások s toldások is mutatnak. Oly szabályszerű mintájú compositiónál nélkülözzük mindenütt a szélkereteket, s előrésznének egyes alakításai sem látszanak egészen helyökön lenni; legalább nincsenek ott eléggé motiválva egyesek, például angyalfők. Igaz, hogy az eredeti casulaalakon is történhettek, mint rendszeren, lenyírások, midőn a mai kivágott, helytelenebb új alakra alkalmaztattak a régiek. Csak elején látszik meg inkább az újabb kivágott, hegedű-alaku forma. Nem is varrták rá a későbbi, XVII-ik századbeli paszomány sujtást, mint például a régibb esztergomiakra. Bosniába a műveltség s azzal fonákabb irányai kevésbé hatolván be, mint nálunk, ily barbár mütétektől megóvták.

Tény, hogy a magas műzslésű s fényszerető Mátyásnak s udvarának e nemű öltönydisze és viselete tekintetéből, hazánkban s azontul a szomszédban, például Bécs kincstáraiban és gyűjteményeiben, eddig hozzá fogható leg-alább sehol sem ismerünk.

A drága ereklye tehát ma visszaszállt a nemzetre, melynek története egyik legfényesebb lapjával állott eddig is összefüggésben, hogy ma ismét annak egy fényes lapjává legyen.

RÖVID HIREK.

Lapunk zártakor vesszük a megdöbbenő hirt, hogy

Tárkányi Béla József

borsmonostori apát, egri főszékesegyházi kanonok, főesperes, a Szent-István-Társulat alelnöke, Ő Szentsége t. kamarása, t. hittudor, a magyar t. akademia tiszt. tagja, a Kisfaludy-társaság r. tagja sat. hosszas szenvedés után, a betegek szentségének ájtatos fölvétele után febr. 16-ikán az Urban elhunyt. — Született 1821-ben, áldozárrá szenteltetett 1844-ben. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Szép ajándék.** Méltóságos Lichtensteiger püspök ur ismét egy kedves ajándékkal lepte meg a kalocsai jézus-társasági atyákat. Templomuk számára egy gyönyörű lámpát készített, mely Ő méltóságának bizonyára a másfél száz forintot meghaladó költségébe került. A lámpát a budapesti Kriszta és társa czég készítette s igen sikerültnek mondható. Az Isten házában díszét mindenütt szívén hordó kegyes főpapot a jó Isten éltesse! (Kal. Népl.)

* **Kinevezés.** Dr. Pauer Imre csornai prémontrei kanonok, pozsonyi akademia tanár a bpesti egyetemhez Horváth Cyrill helyébe a bölcsészet rendkívüli tanárává nevezett ki.

* **A kalocsai legényegylet** f. h. 9-ikén évi közgyűlését tartotta. Az elnök jelentése szerint a tagok örvendetesen szaporodtak, (ma 480 tagja van az egyletnek), az isteni tisztelet ügye rendeztetett, új helyiség lett kibérelve, a tagok önképzése szépen haladt, az orsz. kiállításon 6 rendes tag kitüntetést nyert, a betegeskedő tagok az egylet jótéteményeiben részesültek, dr. H a y n a l d L a j o s bibornok-érsek ur Ő Eminenciája kiváló figyelemben részesítette az egyletet, s az évi 300 frt segélyt kegyelmesen a folyó évre is folyóvá tette érsek-uradalmi pénztárából, és dr. Lőrinczi Ferencz ur, a központi egylet orvosa, ugyszintén Lonkay Antal, a sz.-Gergely-rend lovagja és a »Magyar Állam« főszerkesztője, az egylet tiszteletbeli tagjaivá megválasztattak.

* **A praeparandiák és a főigazgatók.** A tankerületi kir. főigazgatóknak a középiskolákra vonatkozó teendői annyira megszaporodtak, hogy a nevezett kormányközegek, kik eddigelé a katolikus tanító- és tanítónő-képezdéknek felügyeletével is meg voltak bizva, ez intézeteknek különben is a népoktatás köréhez tartozó ügyeit intézni, különösen pedig az érettségi vizsgálatokkal egy időbe eső tanképesítő vizsgálatokat vezetni nem voltak képesek. Ennélfogva, mint felhivatalos lapok értesítenek, a vallás és közoktatásügyi miniszter a kath. praeparandiákat felügyeleti tekintetben a főigazgatók hatásköréből kivette s a kir. tanfelügyelőkre bizta.

* **Mértékletességi egyesület Trencsénmegyében.** Trencsénmegye rendkívüli közgyűlésében érdekes határozatot hozott. E határozat kifejti, hogy az iszákosságnak aggasztó módon történő terjedését csakis mértékletességi egyesületek alakítása által lehet megakadályozni és hogy a megye ez irányban kezdeményezőleg kíván fellépni. E czélból első sorban felkéri a vallás-felekezetek főhatóságait, hogy ezen humanisticus, hitemelő és erkölcsnemesítő egyesületeket vegyék pártfogásukba, a lelkészeket és hitoktatókat ilyenek alapításra serkentsék, a jelentkezőknek külön jegyzékbe foglalására utasítsák, — megjegyezve — hogy az egyesületek csak akkor felelhetnek meg magasztos feladatuknak, ha tisztán vallásos s közérkölcse alapra fektetettnek s ebbeli természetüket szigoruan megtartják.

* **Halálozások** Vadász Lambert sz. Benedek r. áldozár életének 66-ik évében febr. 11-ikén elhunyt Tihanyban. — Sporer Alajos bátonyi plébános 69 éves korában febr. 9-kén elhunyt Bányban. Az ő. v. f. n.!

* **Egyik legrégebb magyar főúri család, az Eszterházyak sarja,** gr. Eszterházy Jenő, gr. Eszterházy Pál pápai gróf fia és a mostani veszprémi főispán öcsese, a kalksburgi collegiumban végzett tanulmányok után Jézus társaságának tagjává lett. Szüleitől, főképen pedig édes anyjától nyerte azt a vallásos szellemet, mely e hős elhatározást érlelé meg benne.

* **Munkácsy Mihály** nagynevű festőművész hazánkia »Mozart halála« című nagy képével elkészült, mely nem sokára fővárosunkban lesz kiállítva. Mozart karos székében világos sárgába játszó házi ruhában van öltöztetve; jobb kezével int az énekeseknek; baljába papírlapot tart, mely kisiklik kezeiből. Mögötte felesége a csodálat és fájdalom kifejezésével. Fia megilletőve atyjának betegsége által, a kép legszélső oldalát foglalja el. Az énekesek — számra nézve négyen — a második csoportot alkotják. A harmadik csoportot képezik a »Requiem« zseniális megteremtőjének barátai, amint a nagy mestert megfigyelik. — A kép 3 $\frac{1}{2}$ méter széles, 2 $\frac{1}{2}$ méter magas; az alakok az életnagyság $\frac{3}{4}$ részére terjednek.

* **Szvorényi József** ciszterci-rendű áldozár, egri rendházi perjel- s főgymnasiumi igazgatónak, mint negyvenhat éves tanügyi férfi, negyven éves magy. tud. akadémiai tag- s ötven éves írónak 1886. február 21-én d. e. 10 órakor, a Ferencz-József renddel való földiszítése alkalmával, a főgymnasiumi tanári kar Egerben fényes ünnepélyt rendez.

IRÓDALOM.

— **Novák Lajos,** tanár, a budapesti gyermek-menhely s a pesti Bölcsőde-egyletek titkára figyelemre érdemes röpiratot adott ki „**A szegény gyermekek sorsa és társadalmi gondozása hazánkban**“ cím alatt. Szerző röviden vázolván azokat az intézkedéseket, melyek hazánkban régebb időkben a szegény gyermekek sorsának enyhítésére tettek, áttér a jelenleg működő jótékony egyletek ismertetésére s végül a még most is meglévő hiányok pótlását ajánlja az emberbarátok figyelmébe. Szülőházakkal összekötött lelenez-intézetek, mentőházak s gyermek-menhely-egyletek fölállítását sürgeti, melyek létesítését és rendezését nem kizárólag az államtól várja, hanem első sorban társadalmi kérdésnek tekinti. Novák utánzásra méltó példák gyanánt állítja fel a francia és svájci árvaházakat, melyekben minden gyermek egyéni nevelést nyer, megkapja a kellő önállóságot s a hol még az egészségi állapot is jobb, mint a legtöbb magánházakban.

— **Irodalmi jelentés.** Minthogy nyomtatás alatt levő: „**A keresztény vallás isteni eredete**“ című művem harmadik kiadásban csak ápril hóban kerül ki sajtó alól, bátorkodom felkérni azon mélyen tisztelt megrendelő és előfizető urakat, kiknek lakhelyök addig netalán változnék, méltóztassanak arról a szétküldésben beállható zavar elkerülése végett értesíteni. A megrendelés vagy előfizetés (2 frt vagy 10 int. elvállalása, növ. papok 1 frt 50 kr) hozzám (Budapest, Vámbáz-körut 4. sz.) intézendő. Budapesten 1886. jan. 29. Dr. Bitá Dezső, prorektor.

— **Prédikációs vállalatok: 1. A külföld szónokai.** Szerk. Ribényi Antal. VI. füzet. E vállalat jól indul; a pártoló közönség meglegedésével találkozik. Minden hóban egy füzet jelenik meg. Egy-egy füzet ára 60 kr; előfizetés egész évre 7 frt 20 kr. Az előfizetések kiadó urhoz Kispestre intézendők. — 2. Jó pásztor. IV. füzet. Szerkeszti Hajóssy Krizánt sz. ferenczrendi áldozó pap. Szintén havonként jelenik meg. Előfizetési díj 1 évre 4 frt., $\frac{1}{2}$ évre 2 frt., $\frac{1}{4}$ évre 1 frt. Szerkesztő lakása Bpest, a sz. ferencziek zárdájában.

— Megjelent az **Uj magyar Sion** januári füzete. Érdekes tartalmából kiemeljük a dr. Dankó József praelatus ur által írt kitünő cikket az illusztrált francia imakönyvekről.

— **Hitelemzés példákban,** vagyis a kath. hit- és erkölcsstan rövid foglalata idézetekkel, történetekkel, elbeszélésekkel, példák, — példázatokkal, hasonlatokkal megvilágítva, sat. Irta Nagy Antal, győregyházmegyei áldozár, szőnyi plébános. III. kötet, a malasztesszőkről, 1-ső rész. Komárom, 1886. 468 lap. Ára 2 frt.

E munka nagy bece és használhatósága általánosan el van ismerve. A ft. lelkész uraknak némely közölt nyilatkozataiból láthatni, hogy alig várták a mű folytatását. És méltán. A könyv kitünően van összeállítva, csupa gyakorlati idézetekkel és példákkal illusztrálva.

A katekizésekben és szent beszédekben lelkészeink a hívek nagy épülésére fogják használhatni. A legmelegebben ajánljuk, és reméljük is, hogy alig lesz plébániai könyvtár, melybe be ne szereztessék. — A megrendelések Szőnybe szerző urhoz küldendők.

— Megjelent a Fonyó Pál által jelesen szerkesztett „**Kath. hitoktatás**“ cz. folyóirat februári füzete változatos és érdekes tartalommal. Ára egy évre 2 frt 50 kr.

— **Előfizetési felhívás** ily című munkára: „**Gyakorlati oktatások a kezdő lelkiatyák.**“ nemkülönben a hitelemzők használatára. Irta Salvatori Mária Fülöp S. J. Fordította az esztergomi ősrégi papnövelde egyházirodalmi iskolája.

Hogy mily értékes vezérkönyv ez, leginkább onnét tűnik ki, hogy olasz, német stb. nyelveken számos kiadást ért és nagy keresettségnek örvend. P. Ballerini Gury jegyzeteiben a szerzőt »pius ac doctus et in ministerio audiendi confessiones huiusmodi hominum (consuetudinariorum et recidivorum) exercitissimus auctor«-nak mondja. Ugyhiszszük tehát, hogy nem végzünk hálátlan munkát, midőn e művet hazai irodalmunkba át akarjuk ültetni, mely legkésőbb f. é. ápril hó elején hagyja el a sajtót.

A díszes kiállítású, 14 nyolczadrét ivre terjedő mű árát 80 krra szabtuk (növendékpapok 60 kr kedvezményáron kapják) hogy így bárki is könnyen megszerezhesse.

A megrendeléseket póstautilvány, levelező lap, vagy megrendelő iv visszaküldése útján kérjük eszközölni, még pedig f. é. február hó végeig.

Kelt Esztergomban, 1886. évi jan. hó 31-én. A magyar egyházirodalmi iskola ez évi tagjai.

APRÓSÁGOK.

— Egy bizonyos tanácsos valamely tanácsülésben erősen bóbítt. Közben az elnök a tanácsos urakat felszólította szavazásra. A mi álmos tanácsosunk, kit szomszédja oldalba lökött, dörzsöli szemeit, és nagy páthosszal kiált: »Fel kell a kasztani!« — »Collega ur, sugja neki szomszédja, rétről van szó!« — »Hát akkor le kell kaszálni.«

* * *

— Cicero írja, miszerint valaki azt álmodván, hogy friss tojást evett, ez iránt kikérte egy álomfejtőnek véleményét. Ez nagy nyilatkozott, hogy a kérdezősködő nem sokára pénzhez fog jutni: a tojás fehére ezüst, a sárgája pedig arany pénzt jelentvén. Emberünk csakugyan rövid idő múlva nagy örökséghez, s vele sok ezüst és arany pénzhez jutott. — Hálából az álomfejtőnek egy ezüst pénzt adott. — »Köszönöm szóla ez; de hát a sárgáért nem jár semmi?«

* * *

— Az amerikai protestáns felekezetek templomaiban nem ritkán megtörténik, hogy egyes hallgatók belekiáltanak a prédikátor ur beszédébe. — Megtörtént egy alkalommal, hogy a prédikátor az isteni szolgálat előtt Miska inasát elküldötte Dávid mészároshoz husért. — Ezzel a prédikátor elment a templomba beszédet tartani; Miska pedig visszaérkezvén a mészárszékből, a templomba ment. Hallván, hogy gazdája többször felkiált: »Mit szolt Dávid? Tudjátok-e, hogy mit szolt Dávid?« Miska közbeszólt: »Tiszteletes uram! azt mondta Dávid, ha nem hozok pénzt, nem kapunk huszt!«

* * *

— XIV. Lajos, a hatalmas francia király egy alkalommal Boileau költőnek egy saját költeményét mutatta meg, és fölkérte. mondaná meg, miként vélekedik róla.

»Felségednek, mondá a költő, minden sikerül. Föltette magában, hogy rossz verset csinál, és ime sikerült.«

* * *

— Bizonyos vak ember este a folyóhoz vizért menvén, egyik kezében korszót, a másikban égő gyergyát vitt. »Szomszéd, szolt valaki hozzá, minek visz ön égő gyergyát, mikor nem lát?« — »Nem én miattam viszem, válaszolt a vak, hanem az ügyetlenek miatt, kik ámbár látnak, könnyen belém ütköznek és eltörhetnék korszómat.«

Társulati Értesítő.

**A Szent-László-Társulat
választmányi ülése február 10-én.**

A szépen meglátogatott ülésen dr. Schlauch L. szathmári püspök ő nmlga elnökölt, ki annak kijelentése után, hogy az utolsó ülés jegyzőkönyve hitelesítve van, igen meleg szavakban megemlékszik az elhunyt társ. titkárról, Ágoston Antalról, ki a társulatot kezdete óta lelkében, szívében gyökerező mély meggyőződésével, buzgósággal és feddhetetlen jellemmel szolgálta még betegsége idején is a katolicismus ügyét általában és különösen a társulat ügyeit. Elnök ur ő exca indítványára a Szent-László-Társulat részvéte és elismerése jegyzőkönyvileg megörökítették. Az elhunyt temetési költségeihez a Szent-László-Társulat az összes költségek egy ötödének elvállalásával járul.

A titkári teendőkkel egyelőre dr. Wolafka Nándor bizatik meg, ki addig, míg a Szent-István-Társulat titkári állása be lesz töltve és a Szent-László-Társulat ezen ügyben véglegesen intézkedett, szívesen engedett a megtisztelő felhívásnak.

A társulat újévi üdvözlétét viszonzó elnöki válasz tudomásul vétetvén, felolvastattak az elküldött segélyösszegekről szóló elismervények.

Tudomásul vétettek a következő pénzadományok: a veszprémi egyházmegyéből 315 frt 22 kr; a kassai egyházmegyéből 117 frt; a kalocsai főegyházmegyéből 500 frt; az esztergomi főegyházmegyéből 470 frt 15 kr; a győri egyházmegyéből 302 frt; a pécsi egyházmegyéből 256 frt; a rozsnói egyházmegyéből 266 frt; — néhai Krizsanovszky J. cz. prépost, nagy-tárkányi plébános hagyatéka 41 frt 66 kr; néhai Smoczer J. cz. püspök, 20 frtnyi hagyománya; néhai Grün Xav. Fer. szántovai plébános 10 forintnyi hagyománya.

Bejelentettek a következő hagyományok: néhai Nagy J. veszprémi kanonok 100 frt; néhai Supka Márton, devecseri plébános 10 frt; néhai Filser Flór, szt-péteri plébános 5 frt; néhai Bárány Pál tápió-sápi pléb. 5 frt.

Következett a pénztári kimutatás. Bevétel 1885. január 1-től 1886. február 8-ig tagdíjak- és adományokban: 8558 frt 58 kr; alapítványokban 2416 frt 18 kr. készpénzben és 1100 frt értékpapirban. Az 1884. év végével megmaradt összeggel együtt 22.718 frt 39 kr készpénzben és 40.650 frt értékpapirokban. Kiadás 1885. január 1-től 1886. február 8-ig: készpénzben 8846 frt 9 kr és értékpapirokban 1100 frt, marad 13.872 frt 30 kr. készpénzben, 39.550 frt értékpapir — ebből levonva az alapítványokat, marad rendelkezésre 3666 forint 81 krajczár.

A veszprém-egyházmegyei Öreglak hitközségnek az orgona beszerzési költségekre 50 fót, a krajovai templomépítésre 100 forintot szavazott a választmány. Petrás Inczének r. k. hitküldérnek Klézsén, ki negyedszázadon keresztül oly buzgóan működik, miután most negyedszer kirabolták, folyamodására 100 frt segély szavaztatott meg. Több folyamodvány elégtelen felszerelés miatt tárgyalásba nem vétetett.

A Magyar-Iskola-Egyesület fölhívása a szervezett kongressus tárgyában tudomásul vétetett.

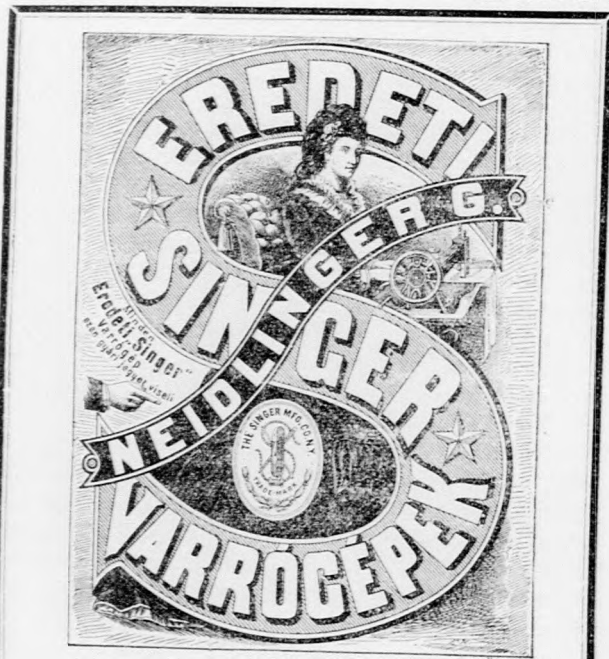
A magyar-csángó-egyesület elnökének Somssich P. ő exca átiratára, melyben a ploesti róm. kath. hitközség folyamodványa tárgyában a Szent-László-Társulattól felvilágosítást kér, az határozatott, hogy előbb maga a Szent-László-Társulat fog alapos és teljesen megbízható felvilágosítást keresni, melyet azután szívesen közölni fog a magyar-csángó-egyesület elnökével.

Szóba került a turn-severini es. és kir. konzul átirata, melyben ismételtén felhívja a Szent-László-Társulat figyelmét az ottani róm. kath. iskolára. Tekintettel arra, hogy a rohamosan növekvő iskolalátogató ifjuságnak (1879/80-ban volt 85—1884/5-ben pedig már 284 gyermek) majdnem 90 százaléka magyarajku (1884/5-ben pl. 284 növendék között 256 magyarajku), tekintettel arra, hogy a turn-severini róm. kath. iskolában a magyar nyelv minden osztályon keresztül kötelező, a választmány hosszabb és beható eszmeesere után, melyben az elnökön kívül: Barta B., Lonkay A., Borszék S. stb. résztvettek, azt határozta, hogy a Szent-László-Társulat hajlandó a turn-severini róm. kath. iskola segélyezésére rendes évi 1250 frankot f. évi szeptemberhő 1-től folyóvá tenni, ha a következő feltételek elfogadtnak és biztosíthatnak: a magyar nyelv kötelező előadása

minden osztályban, az iskolának közvetlen alárendelése a cs. és kir. consulat us alá; az iskola állapotáról szóló kimutatás minden félévben való betérjesztése.

A jegyzőkönyv hitelesítése dr. Bita Dezső tud. egyet. pörcetor és ny. r. tanár és Bor széki Soma min. titkár vál. tagok kérték fel.

HIRDETÉSEK.

Valódiak csak

NEIDLINGER G.-nél vácsi utca 26. sz.

Eladás 1 frt heti részletek mellett, alapos oktatás ingyen, 5 évi jótállás.

Mindennemű ócska varrógépek fizetés gyanánt átválthatnak.

Minden más varrógépek, melyek itt másoktól Singer név alatt árusítatnak, utánzottak.

(7-12)

Brünni kelmék et

elegans

AVASZÁGI GÖZGÉP

3 20 méter, azaz 4 becsi fő-

104 kivevő szelvényekben

4 frt 80 kr.-ért igen finom,

7 frt 10 kr.-ért legfinomabb,

10 frt 50 kr.-ért legesleg fin.

valódi gyapjuszövetből

szállít az ország postaután-

vételé mellett a hiteles és

szilárdnak ismert

SIEGEL-IMHOFF

posztógyári rak tára

BERÜNNBEN

nyitkozat; a főmőbi czeig

hála szilárdaságának a vasók

reszéről nagy bizalomnak ör-

vend. Ezt bizonyítja, hogy a

Siegel-Imhoff czeig minta

nélküli megrendeléseknél is

kevés pénzért valóban a leg-

jobb árút szállítja

De miután szédelegő czeig-

gek **Brünni árak** kőpányo

alatt garanzálkodnak, a fön-

nebbi czeig ennek ellenében

kiváratra **miutakat** is küld

ingyen és **bérmentve**. I-20

Mindenkinek szükséges

tudni, hogy mindennemű mű- és hasznalati tárgyak szükséglete alkalmával hol kellessék tudakozódní s megrendelni,

hogy pontos és solid kiszolgáltatásban részesüljünk. Az **alólirott társaság** képeket

szállít kerettel vagy keret nélkül (katalogusok 400 képpel 20 kr bérmentve) olaj-

festményeket, életnagyságu arcképeket 6 forinttól kezdve, oltárképeket,

szentkeresztúti képeket, társáda-képeket, védszenteket; a király és a királyné,

a trónörökös és a trónörökösne olajfestményü arcképeket, szobrokat

háromféle nagyságban 2, 3, 4 frttal, széles aranykerettel együtt. Ó felségeik mellszob-

raít 55 cm. magas finoman bronzirozva 4 frt s feljebb. Zászlókat s zászlóképeket,

templomi felszereléseket, fém egyházi szerek, hangszereket minden-

nemű orchestrionokat, aristonokat 15 frt 50 krral, hangjegyeket 55 krral, Symphoneteket 6 frt 50 krral, zeneműveket sat. Ismételődnak jelentékeny árkedvez-

mények.

☛ Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. ☛

Szt. Lukács műegylet,

(17-20) **Bécs I. Brandstätte 3.**

Vérszegénység, idegbajok, sápkór, migraine és gyomor bajok ellen

valamint gyenge gyermekek erősítésére páratlan hatású gyógyszer a

TOKAJI-CHINA-VASBOR

mely kitűnő gyógyszerjénél fogva az országos egészségügyi tanács javaslatára belügyminiszteri engedéllyel lett ellátva. Margit olasz királyné 6 felsége e készítményt idegbaja ellen kitűnő eredménnyel használta, mit velem minisztere úján levélileg tudatott.

Használó eredménnyel használtatt ez Lipót herceg 6 fensége által. Készítményem jóhírneve és nagy elterjedtsége számtalan, többnyire igen silány utánzat által rongáltatik, minélfogva bátorodom figyelmeztetni, hogy csak oly készítmény veendő meg, melynek jelvényén név aláírásom olvasható. Ha ily készítmény valamely gyógyszer-tárban nem lenne található, ugy kérem egyenesen hozzám fordulni a megrendelés-el, mi posta útján is eszközölhető. **Használati utasítással együtt egy nagy üveg ára 3 frt, kis üveg 1 frt 60 kr., láda és szállítólevéllel együtt 20 krral több.**

KRIEGNER GYÖRGY, gyógyszerész a »Magyar koronához«

BUDAPEST, Kalvin-tér.

Kriegner György

22-30

Valódi villányi

vörös és fehér csemege-

borok literje 25, 30,

35, 40, 50 kr. Minta-

rendelvénny 10 literes

hordókban megrendel-

hető pósta- vagy vas-

pálya- utánvét mellett.

Hordók gyári árakban

számítatnak. **Schön-**

feld József, Villány.

(7-8)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Ideiglenes szerkesztő: **Füßy Tamás.**

Budapest, 1886. Nyomatott az Athenaeum r. társ. könyvnyomdájában. (Ferencziek-tere Athenaeum-épület.)